

Стан наукових досліджень проблем розслідування крадіжок із автотранспортних засобів

State research issues investigation thefts from vehicles

Віталій Дрозд

Ключові слова:

крадіжка, майно, стан наукових досліджень, автотранспортні засоби, розслідування, методика.

Key words:

theft, property of the state of research, vehicles, investigation, methodology.

Постановка проблеми. Крадіжка або таємне викрадення чужого майна, кримінальна відповідальність за вчинення якого передбачена ст. 185 Кримінального кодексу (далі – КК) України, є поширеним злочином сьогодення. Такі антисуспільні дії посягають на власність особи й тим самим завдають їй як матеріальної, так і моральної шкоди. Ступінь суспільної небезпеки таких злочинів значно підвищується, коли вони вчиняються за попередньою змовою групою осіб, рецидивістами чи особами, які ухиляються від суспільно корисної праці, у великих або в особливо великих розмірах або організованою групою з метою систематичного їх учинення¹.

За місцем учинення крадіжки бувають таких видів: із жилого приміщення громадян, магазину, транспортного засобу, вантажу громадян тощо. Серед усієї маси крадіжок особливого значення набувають крадіжки з автотранспортних засобів. Останнім часом такі злочини значно поширилися на всій території України. Так, за даними офіційної статистики Генеральної прокуратури України, у 2014 році було зареєстровано 9 659 крадіжок із автотранспортних засобів, із них лише 2 684 особам оголошено підозру, а за 7 108 кримінальними провадженнями рішення взагалі не прийнято; у 2015 році зареєстровано 10 789 злочинів, із яких 2 611 особам оголошено підозру, за 8 298 кримінальними провадженнями рішення не прийнято. Поряд із цим за дев'ять місяців 2016 року вже зареєстровано 11 852 такі злочини, з яких 1 215 особам оголошено підозру, за 9 870 кримінальними провадженнями рішення не прийнято².

Крадіжка охоплює значне коло злочинів, що різняться предметом посягання, способом учинення та приховування, місцем реалізації злочинного задуму. У свою чергу, крадіжка з автотранспортних засобів – це подія, що характеризується сукупністю лише її притаманних властивостей і відмінних ознак. Тому для вирішення проблем розслідування вказаних злочинів варто окреслити стан наукових розробок із розслідування крадіжок для визначення напрямів подальших досліджень³.

Стан дослідження проблеми. Науковим підґрунтям дослідження проблем методики розслідування крадіжок ще з радянських часів стали праці вчених, присвячені методиці розслідування окремих видів злочинів. Варто назвати таких учених, як Т.В. Авер'янова, В.П. Бахін, Р.С. Белкін, В.Д. Берназ, А.Ф. Волобуєв, В.А. Журавель, Е.П. Іщенко, Н.І. Клименко, О.Н. Колесниченко, В.О. Коновалова, В.С. Кузьмичов, В.К. Лисиценко, Ю.К. Орлов, О.П. Резван, М.В. Субботіна, В.М. Салтевський, В.Ю. Шепітько, М.П. Яблоков та інші.

Наприклад, розслідування крадіжок вантажів на залізничному транспорті досліджувалась у роботах таких учених, як В.Л. Грохольський, В.А. Князєв, Г.А. Кушнір, В.П. Петрунев, І.В. Пиріг, А.В. Сергунов, В.М. Юрін та інші⁴.

¹ Криміналістика: Підручник для студентів юрид. спец, вищих закладів освіти / [Кол. авторів: Глібоко В. М., Дудніков А. Л., Журавель В. А. та ін.]; за ред. В. Ю. Шепітька. – К.: Видавничий Дім «Ін Юре», 2001. – С. 526

² Про зареєстровані кримінальні правопорушення та результати їх досудового розслідування за 2014–2016 рр. : Генеральна прокуратура України : Статистична інформація [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.gp.gov.ua/ua/stat.html>.

³ Криміналістика : [підруч. для студ. юрид. спец. вищ. закл. освіти] / за ред. В.Ю. Шепітька. – 2-ге вид., перероб. і доп. – К. : Концерн «Видавничий Дім «Ін Юре», 2004. – С. 561.

⁴ Капустіна М.В. Методика розслідування крадіжок вантажів на залізничному транспорті, вчинених злочинними групами : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : спец. 12.00.09 «Кримінальний процес та криміналістика; судова експертиза» / М.В. Капустіна. – Х. : Нац. юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого, 2007. – С. 2.

Проблеми розслідування крадіжок автотранспортних засобів досліджувались у роботах І.М. Андрюшенка, В.Г. Баяхчева, В.С. Гуславського, В.І. Єгорова, В.І. Жулева, О.В. Лагутіна, В.П. Пантелєєва, О.В. Самойлова, М.Г. Шурухнова й інших⁵.

Мета статті – охарактеризувати сучасний стан наукових досліджень, присвячених розслідуванню різних видів крадіжок загалом і крадіжок із автотранспортних засобів зокрема.

Виклад основного матеріалу. Ефективність боротьби з такого виду злочинів значною мірою залежить від чіткості правової регламентації слідчих (розшукових) дій, а також якості наукових рекомендацій щодо їх провадження, розроблених у рамках криміналістичної тактики й методики розслідування. Удале поєднання науки і практики завжди призводить до швидкого розслідування злочинів і запобігання рецидивам таких та інших злочинів⁶.

В Україні з проблем розслідування різних видів крадіжок є підручники та навчальні посібники й дисертаційні дослідження. Розглянемо останні та коротко розкриємо зміст і сутність проведених досліджень.

Так, у 2000 році О. Г. Швидким була захищена дисертація «Планування та організація початкових слідчих дій при розслідуванні квартирних крадіжок», у якій автор розглянув криміналістичну характеристику цих злочинів, зокрема способи вчинення і приховування, типові сліди, залишені квартирними крадіями, тощо. Особлива увага приділяється характеристиці квартирної крадія, якого класифіковано за віком, часом учинення квартирних крадіжок, предметом злочинного посягання, зовнішніми даними. Проаналізовано типові помилки слідчих і працівників оперативно-розшукових підрозділів під час проведення першочергових слідчих дій. Доведено користь висунутих версій, а також планування конкретних слідчих дій на всіх етапах розслідування цих злочинів. Автором обґрунтовано твердження про особливе значення огляду місця події по цій категорії злочинів, конкретизуються питання, що стоять перед слідчим під час проведення огляду місця події та які можуть дати певну характеристику, уявлення про злочин для встановлення всіх елементів його складу. З'ясовано роль спеціальних знань експерта-криміналіста й використання їх у виявленні, закріпленні та вилученні доказів на місці події, застосування технічних засобів у процесі виявлення й фіксації слідів проникнення в житло. Досліджено технічні прийоми та дані психології допиту потерпілих, свідків квартирних крадіжок відповідно до конкретних обставин злочину. Розглянуто тактику обшуку й пред'явлення для впізнання⁷.

Далі із цієї проблеми деякий час не було ніяких досліджень, а от із 2007 року стався так званий науковий прорив. Наприклад, у 2007 році наука отримала працю М.В. Капустіної «Методика розслідування крадіжок вантажів на залізничному транспорті, вчинених злочинними групами». Авторкою розроблено концепцію методики розслідування крадіжок вантажів на залізничному транспорті, вчинених злочинними групами, сформульовано рекомендації, спрямовані на вдосконалення діяльності слідчих і оперативно-розшукових органів щодо розкриття й розслідування цієї категорії крадіжок. У роботі обґрунтовується низка нових положень і висновків, що мають важливе теоретичне і практичне значення, наведемо окремі з них. Зокрема, розроблено криміналістичну характеристику крадіжок вантажів на залізничному транспорті, яку подано у вигляді інформаційно-описової моделі з урахуванням специфіки діяльності злочинних груп; надано криміналістичну характеристику злочинним групам, що вчиняють такі крадіжки, запропоновано їх класифікацію, підґрунтям якої є ставлення учасників цих груп до діяльності залізничного транспорту; встановлено способи готування, вчинення та приховування крадіжок вантажів на залізничному транспорті, до яких вдаються учасники певних типів злочинних груп, що спеціалізуються на вчиненні такого різновиду злочинів; визначено чинники, які впливають на вибір предмета злочинного посягання; встановлено типові слідчі ситуації початкового етапу розслідування, запропоновано програми (алгоритми) дій слідчого щодо їх розв'язання. Також розглянуто низку проблемних моментів, що стосуються класифікації вантажів як предмета злочинного посягання, способу упакування, умов навантаження й вивантаження, перевезення та зберігання; тактики ог-

⁵ В'юнник Д.Ю. Методика розслідування крадіжок автотранспортних засобів : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : спец. 12.00.09 «Кримінальний процес та криміналістика; судова експертиза; оперативно-розшукова діяльність» / Д.Ю. В'юнник. – Х. : Нац. ун-т «Юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого», 2012. – С. 2.

⁶ Войтович І.І. Процесуальні і тактичні особливості провадження невідкладних слідчих дій : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : спец. 12.00.09 «Кримінальний процес та криміналістика; судова експертиза; оперативно-розшукова діяльність» / І.І. Войтович. – О. : Нац. ун-т «Одес. юрид. акад.», 2012. – С. 6.

⁷ Швидкий О.Г. Планування та організація початкових слідчих дій при розслідуванні квартирних крадіжок : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : спец. 12.00.09 «Кримінальний процес та криміналістика; судова експертиза; оперативно-розшукова діяльність» / О.Г. Швидкий. – Х. : Нац. юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого, 2000. – 18 с.

ляду місця події, допиту свідків, підозрюваних; порядку призначення, проведення і призначення судово-трасологічної експертизи сучасних запірно-пломбувальних пристроїв⁸.

Наступним, хто захистив дисертацію за розглядуваною темою, став І.М. Твердохліб із працею «Методика розслідування крадіжок, учинених в умовах надзвичайних ситуацій». Розглянуто теоретичні, правові й організаційні основи розслідування крадіжок, учинених за умов надзвичайних ситуацій. Досліджено криміналістичні засоби та прийоми такого розслідування. Автор дослідив у роботі криміналістичну характеристику, її структуру і зміст, загальну характеристику організації розслідування злочинів, учинених в умовах надзвичайних ситуацій, типові слідчі ситуації початкового етапу розслідування крадіжок, учинених в умовах надзвичайних ситуацій, та основні напрями розслідування. За результатами проведеного дослідження розроблено рекомендації щодо розслідування цього виду злочину й запропоновано авторське бачення розв'язання низки дискусійних питань, обґрунтовано нові наукові положення, що розвивають теорію кримінального процесу, криміналістики та оперативно-розшукової діяльності⁹.

У цьому самому році в Луганську В.С. Бондарем була захищена ще одна робота під назвою «Проблеми теорії та практики використання спеціальних криміналістичних знань у розслідуванні крадіжок з проникненням у житло». Це значно розширило можливості розслідування такої категорії злочинів, оскільки важливим є не лише загалом розглянуті питання організації та планування розслідування в попередніх дисертаціях, а й вузька спрямованість невизначених проблем – використання спеціальних знань. Ця робота присвячена дослідженню функціонування системи інтегративної моделі спеціальних криміналістичних знань у кримінальному судочинстві та визначенню засад її оптимізації, пов'язаних зі специфікою розслідування крадіжок із проникненням у житло. Автором визначено рівні використання спеціальних криміналістичних знань у розслідуванні таких злочинів, сформульовано поняття й концептуальні засади інтегративної моделі використання спеціальних криміналістичних знань у розслідуванні злочинів, висвітлено порядок застосування такої моделі, комплексно розглянуто теоретичні положення, правові, організаційні та науково-методичні засади використання спеціальних криміналістичних знань в обліковій діяльності, а також запропоновано рекомендації щодо найбільш ефективного використання судових експертиз для встановлення обставин, що підлягають доказуванню у провадженнях про крадіжки з проникненням у житло¹⁰.

Продовжуючи тему наукових досліджень, присвячених розслідуванню крадіжок, варто зазначити, що наступним внеском у науку стала дисертація П.О. Кудлай «Криміналістична характеристика та особливості розслідування крадіжок вантажів, скоєних неповнолітніми з рухомого складу залізничного транспорту» захищена у 2010 році. У праці автором розроблено основи криміналістичної характеристики злочинів, учинених неповнолітніми з рухомого складу залізничного транспорту, зокрема охарактеризовано кожен із її елементів і встановлено кореляційні зв'язки між ними. Особлива увага приділена встановленню способів учинення таких крадіжок, розкрита слідова картина, що формується під час учинення таких злочинів, охарактеризовані чинники, які впливають на вчинення неповнолітніми зазначених видів злочинів, висвітлені особливості особи неповнолітніх, котрі вчиняють зазначені види злочинів. Розкрито типові слідчі ситуації, що складаються на початковому етапі розслідування злочинів зазначеної категорії, і тактику проведення окремих слідчих дій під час розслідування крадіжок вантажів, учинених неповнолітніми з рухомого складу залізничного транспорту. Також у роботі відображено окремі положення щодо можливостей профілактики розкрадань вантажів, учинених неповнолітніми з рухомого складу залізничного транспорту¹¹.

Через два роки в Харкові Д.Ю. В'юнником захищено дисертацію «Методика розслідування крадіжок автотранспортних засобів», яка стала першим в Україні комплексним монографічним дослідженням, у

⁸ Капустіна М.В. Методика розслідування крадіжок вантажів на залізничному транспорті, вчинених злочинними групами : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : спец. 12.00.09 «Кримінальний процес та криміналістика; судова експертиза» / М.В. Капустіна. – Х. : Нац. юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого, 2007. – 20 с.

⁹ Твердохліб І.М. Методика розслідування крадіжок, учинених в умовах надзвичайних ситуацій : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : спец. 12.00.09 «Кримінальний процес та криміналістика; судова експертиза» / І.М. Твердохліб. – К. : Київський нац. ун-т внутр. справ, 2008. – 16 с.

¹⁰ Бондар В.С. Проблеми теорії та практики використання спеціальних криміналістичних знань у розслідуванні крадіжок з проникненням у житло : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : спец. 12.00.09 «Кримінальний процес та криміналістика; судова експертиза» / В.С. Бондар. – К. : Луганський держ. ун-т внутр. справ ім. Е.О. Дідоренка, 2008. – 18 с.

¹¹ Кудлай П.О. Криміналістична характеристика та особливості розслідування крадіжок вантажів, скоєних неповнолітніми з рухомого складу залізничного транспорту : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : спец. 12.00.09 «Кримінальний процес та криміналістика; судова експертиза; оперативно-розшукова діяльність» / П.О. Кудлай. – К. : Київський нац. ун-т внутр. справ, 2010. – 20 с.

якому сформовано окрему криміналістичну методику розслідування крадіжок автотранспортних засобів. У праці запропоновано низку нових теоретичних і практичних положень, зокрема вперше визначено систему способів крадіжок автотранспортних засобів, типізовано дані про особу злочинця, що дає слідчому змогу визначати напрями його пошуку, визначено типові слідчі ситуації початкового етапу розслідування таких крадіжок, а також розроблено типові тактичні операції щодо розслідування крадіжок автотранспортних засобів. Автором достатньо приділено уваги окремим елементам криміналістичної характеристики злочинів і наповнено їх відповідним змістом щодо крадіжок автотранспортних засобів, організації й тактики проведення окремих слідчих дій під час розслідування крадіжок автотранспортних засобів¹².

Наступним дослідженням, присвяченим крадіжкам, стала робота А.С. Кудінова на тему «Особливості початкового етапу розслідування крадіжок нафти та нафтопродуктів із магістральних трубопроводів», яка була захищена у 2013 році. Це дійсно особливий вид крадіжки, який відрізняється специфікою організації та планування розслідування. У першому розділі дисертації висвітлено актуальні проблеми формування й визначено складники криміналістичної характеристики зазначеного різновиду злочинних посягань. Надано криміналістичну класифікацію організованих груп, визначено їх структуру, а також наведено суб'єктно-особисті властивості осіб, котрі беруть участь у злочинній діяльності таких груп. Другий і третій розділи роботи присвячені початковому етапу розслідування крадіжок нафти й нафтопродуктів із магістральних трубопроводів та особливостям тактики проведення окремих слідчих (розшукових) дій на початковому етапі розслідування таких видів крадіжок. Позитивним є те, що автор присвятив увесь підрозділ підготовці й призначенню судових експертиз¹³.

У 2015 році В.В. Лавренюк захистив дисертацію на тему «Особливості розслідування крадіжок з проникненням у житло, вчинених організованими групами», яка має власну специфіку, пов'язану з учинення крадіжок саме організованими групами. У праці проведено криміналістичний аналіз цього виду злочинів, що містить відомості про спосіб учинення крадіжок, предмет злочинного посягання, обстановку вчинення злочину, типові сліди злочину, подано характеристику організованих груп, особи потерпілого. Особливу увагу приділено аналізу відомостей щодо організованої злочинної групи, які містять інформацію про процес створення групи, особистість організатора, осіб учасників, зв'язки з майбутньою жертвою. Автором розкрито особливості тактики проведення слідчих (розшукових) дій, зосереджено увагу на обшуку під час розслідування крадіжок, поєднаних із проникненням у житло, вчинених організованими групами, надано тактичні рекомендації щодо підготовки та проведення цієї слідчої дії¹⁴.

Станом на 2016 рік мається дисертація Ю.Є. Коваль «Методика розслідування крадіжок особистого майна пасажирів, вчинених на залізничному транспорті України, у якій визначено поняття і структуру методики розслідування й криміналістичної характеристики крадіжок особистого майна пасажирів, учинених на залізничному транспорті України. Автором розглянуто предмет злочинного посягання, розкрито особистість потерпілого та злочинця, охарактеризовано поведінку, що сприяє чи перешкоджає вчиненню крадіжки особистого майна пасажира в залізничному транспорті. Виділено типові слідчі ситуації, програми їх вирішення й розроблено алгоритм дій слідчого за кожною з них. Автор, удосконалюючи структуру криміналістичної методики розслідування крадіжок особистого майна пасажирів, учинених на залізничному транспорті України, розкрив не лише криміналістичну характеристику й типові слідчі ситуації, а й обставини, що підлягають доказуванню, взаємодію слідчого з учасниками розслідування, проведення слідчих (розшукових) та інших процесуальних дій, а також криміналістичну профілактику таких злочинів¹⁵.

Як бачимо, сьогодні є низка дисертаційних досліджень, присвячених проблемним аспектам розслідування різних видів крадіжок, а саме: 1) квартирних; 2) учинених неповнолітніми, злочинними групами; 3) автотранспортних засобів; 4) вантажів або особистого майна пасажирів, учинених на залізничному

¹² В'юнник Д.Ю. Методика розслідування крадіжок автотранспортних засобів : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : спец. 12.00.09 «Кримінальний процес та криміналістика; судова експертиза; оперативно-розшукова діяльність» / Д.Ю. В'юнник. – Х. : Нац. ун-т «Юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого», 2012. – 19 с.

¹³ Кудінов А.С. Особливості початкового етапу розслідування крадіжок нафти та нафтопродуктів із магістральних трубопроводів : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : спец. 12.00.09 «Кримінальний процес та криміналістика; судова експертиза; оперативно-розшукова діяльність» / А.С. Кудінов. – Запоріжжя : Класичний приватний ун-т, 2013. – 20 с.

¹⁴ Лавренюк В.В. Особливості розслідування крадіжок з проникненням у житло, вчинених організованими групами : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : спец. 12.00.09 «Кримінальний процес та криміналістика; судова експертиза; оперативно-розшукова діяльність» / В.В. Лавренюк. – Одеса : Міжнародний гуманітарний ун-т, 2015. – 24 с.

¹⁵ Коваль Ю.В. Методика розслідування крадіжок особистого майна пасажирів, вчинених на залізничному транспорті України : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : спец. 12.00.09 «Кримінальний процес та криміналістика; судова експертиза; оперативно-розшукова діяльність» / Ю.В. Коваль. – Львів : Нац. ун-т «Львівська політехніка», 2016. – 22 с.

транспорті України; 8) крадіжок нафти й нафтопродуктів із магістральних трубопроводів; 5) учинених в умовах надзвичайних ситуацій. Така кількість робіт пояснюється актуальністю проблем розслідування різних видів крадіжок, про що свідчить аналіз значної кількості зареєстрованих кримінальних правопорушень. Ураховуючи статистичні дані, наведені нами на початку статті, можна сказати, що проблема розслідування крадіжок залишається невирішеною, зокрема крадіжок із автотранспортних засобів, оскільки зареєстрована їх кількість просто вражає.

Висновки. Із викладеного в статті матеріалу видно, що сьогодні можемо констатувати недостатній рівень теоретичної та практичної розробленості розслідування крадіжок із автотранспортних засобів. Тому виникає необхідність наукового дослідження криміналістичної характеристики таких злочинів, зокрема способу вчинення, слідової картини, особи злочинця тощо. Необхідність наукового дослідження питань початкового й наступного етапів розслідування посилюється тим фактором, що на тепер відсутні наукові роботи із цієї проблеми.

Анотація

У статті розглянуто наукові дослідження, які стосуються особливостей розслідування таємного викрадення чужого майна, що дало змогу логічно підійти до оцінювання стану наукових досліджень проблем розслідування крадіжок із автотранспортних засобів. Обґрунтовано недостатній рівень теоретичної та практичної розробленості розглядуваної проблеми, запропоновано напрями її вирішення.

Summary

The article considers research relating to the investigation of the secret theft of another's property, which allowed a logical approach to assessing the state of scientific research investigation of thefts from motor vehicles. Reasonably insufficient level of theoretical and practical elaboration of the problem, proposes the ways of its solution.

Використана література:

1. Бондар В.С. Проблеми теорії та практики використання спеціальних криміналістичних знань у розслідуванні крадіжок з проникненням у житло : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : спец. 12.00.09 «Кримінальний процес та криміналістика; судова експертиза» / В.С. Бондар. – К. : Луганський держ. ун-т внутр. справ ім. Е.О. Дідоренка, 2008. – 18 с.
2. Войтович І.І. Процесуальні і тактичні особливості провадження невідкладних слідчих дій : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : спец. 12.00.09 «Кримінальний процес та криміналістика; судова експертиза; оперативно-розшукова діяльність» / І.І. Войтович. – О. : Нац. ун-т «Одес. юрид. акад», 2012. – С. 6.
3. В'юнник Д.Ю. Методика розслідування крадіжок автотранспортних засобів : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : спец. 12.00.09 «Кримінальний процес та криміналістика; судова експертиза; оперативно-розшукова діяльність» / Д.Ю. В'юнник. – Х. : Нац. ун-т «Юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого», 2012. – С. 2.
4. Капустіна М.В. Методика розслідування крадіжок вантажів на залізничному транспорті, вчинених злочинними групами : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : спец. 12.00.09 «Кримінальний процес та криміналістика; судова експертиза» / М.В. Капустіна. – Х. : Нац. юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого, 2007. – С. 2.
5. Коваль Ю.В. Методика розслідування крадіжок особистого майна пасажирів, вчинених на залізничному транспорті України : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : спец. 12.00.09 «Кримінальний процес та криміналістика; судова експертиза; оперативно-розшукова діяльність» / Ю.В. Коваль. – Львів : Нац. ун-т «Львівська політехніка», 2016. – 22 с.
6. Криміналістика: Підручник для студентів юрид. спец, вищих закладів освіти / [Кол. авторів: Глібко В. М., Дудніков А. Л., Журавель В. А. та ін.]; за ред. В. Ю. Шепітька. – К.: Видавничий Дім «Ін Юре», 2001. – С. 526
7. Кудлай П.О. Криміналістична характеристика та особливості розслідування крадіжок вантажів, скоєних неповнолітніми з рухомого складу залізничного транспорту : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : спец. 12.00.09 «Кримінальний процес та криміналістика; судова експертиза; оперативно-розшукова діяльність» / П.О. Кудлай. – К. : Київський нац. ун-т внутр. справ, 2010. – 20 с.
8. Кудінов А.С. Особливості початкового етапу розслідування крадіжок нафти та нафтопродуктів із магістральних трубопроводів : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : спец. 12.00.09 «Кримінальний процес та криміналістика; судова експертиза» / А.С. Кудінов. – К. : Київський нац. ун-т внутр. справ, 2010. – 20 с.

- експертиза; оперативно-розшукова діяльність» / А.С. Кудінов. – Запоріжжя : Класичний приватний ун-т, 2013. – 20 с.
9. Криміналістика : [підруч. для студ. юрид. спец. вищ. закл. освіти] / за ред. В.Ю. Шепітька. – 2-ге вид., перероб. і доп. – К. : Концерн «Видавничий Дім «Ін Юре», 2004. – С. 561.
 10. Лавренюк В.В. Особливості розслідування крадіжок з проникненням у житло, вчинених організованими групами : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : спец. 12.00.09 «Кримінальний процес та криміналістика; судова експертиза; оперативно-розшукова діяльність» / В.В. Лавренюк. – Одеса : Міжна Про зареєстровані кримінальні правопорушення та результати їх досудового розслідування за 2014–2016 рр. : Генеральна прокуратура України : Статистична інформація [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.gp.gov.ua/ua/stat.html>. рідний гуманітарний ун-т, 2015. – 24 с.
 11. Твердохліб І.М. Методика розслідування крадіжок, учинених в умовах надзвичайних ситуацій : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : спец. 12.00.09 «Кримінальний процес та криміналістика; судова експертиза» / І.М. Твердохліб. – К. : Київський нац. ун-т внутр. справ, 2008. – 16 с.
 12. Швидкий О.Г. Планування та організація початкових слідчих дій при розслідуванні квартирних крадіжок : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : спец. 12.00.09 «Кримінальний процес та криміналістика; судова експертиза; оперативно-розшукова діяльність» / О.Г. Швидкий. – Х. : Нац. юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого, 2000. – 18 с.

Віталій Дрозд,

*ад'юнкт кафедри криміналістики та судової медицини
Національної академії внутрішніх справ*